

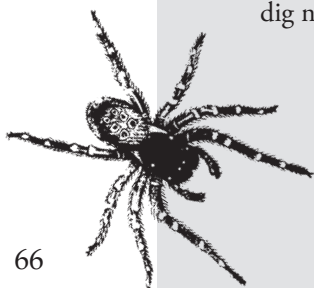
Nem olyan HIDEG nem olyan

Tudsz egy kicsit segíteni? Apa hangja színtelen a telefonban, én pedig szokás szerint nem tudom eldönteni a hanghordozásából, hogy baj van-e, vagy csak valami apróságot akar. Nem válaszolok azonnal, amit ő kihasznál, és rögtön folytatja. Mi is a mentők száma? Erre megint csak belém fagy a szó, és hányingerem támad, ahogy eszembe jut apa két évvel ezelőtti lábtörése. Mi történt, kérdem szinte pánikszerűen, és biztos vagyok benne, hogy ő is hallja, mennyire erőtlen a hangom. Most ő tart rövid szünetet. Végül csak annyit mond: öreganyád.

Nem tudom, miért, de arra számítok, hogy a kocsí ajtaja nem fog nyílni, pedig rögtön kinyílik. Mielőtt beülök, leveszem a hátsó ablakról az eladó-táblát. Gyújtást adok, azonnal indul, váratlanul az ablaktörlővel együtt, ami a száraz szélvédőn ijesztő hangerővel kezd sikítani. Néhány másodpercig még ülök, a velem szemben parkoló autót bámulom, majd kiszállok, hogy megnézzem a saját kocsim kerekeit, nem eresztettek-e le. Kihalt az utca, vasárnap délutáni nyugalom. Végül elindulok.

Már kezd hűvös lenni, amikor megérkezek a mama házához. Apa a teraszon ül a hintaágyon, cigarettát tart a kezében, de messziről úgy tűnik, mintha elaludt volna. Mikor közelebb érek, fölemeli a fejét, és azt mondja, amit mindig szokott, ha régebb óta nem találkoztunk: na, heló. A terasz másik végében üvegszilánkok borítják a követ, a függöny félig kilóg az ablakkereten. Valamiért a betörés az első gondolatom, pedig, ha valahova, hát ide nem érdemes betörni. A ház ugyan nagy, de érték az nem nagyon van benne. Jobban mondvá: egyáltalán nincs, leszámítva a régi kockatévét, egy mosógépet és egy Karancs tűzhelyt. A mamának még mikrója és porszívója sincs, mindig azt mondogatja, ezek csak arra jók, hogy az áramot zabálják. Ekkor esik le, mi van. Apa közben elnyomja a cigit, és azt mondja: nem ülsz le? Nem tudok leülni, mozdulni sem tudok. A hintaszéket nézem, és mellette a haszontalan kisasztalt, amit a mama még az ő nagyanyjától örökölt, és mindig nagyon nagy becsben tartott. Pont elfér rajta a *Füles* meg egy jó fröccs!

Apával gyalog megyünk át a Rigóba. Miközben sétálunk, csupa fölösleges gondolat cikázik a fejemben. Ez az egyetlen presszó, aminek gyerekkorom óta ugyanaz a neve, pedig Rigó Bandi, aki megnyitotta, már rég nem él. A mama utcája végén, mikor idelfelé jövet bekanyarodtam, még üres volt a gólyafészek a villanyoszlop tetején. Ilyen soká jönnek? A mama sosem készített madárijesztőket a kertbe, mert azt mondta, úgymint mindig kint van, és

ijesztőnek ő is elég ijesztő. Egyik legkorábbi emlékem róla, hogy úgy kapálja a kertet, mint ahogy később a munkásokat láttam: szívósan, gépiesen, cigivel a szájában. Az utóbbi tíz évben a cigit fogpiszkálóra cserélte, mondván, végtére is az orvoslás is egy szakma, ő pedig hisz az orvosának. Nem sokra rá apa is letette. Talán ezért is szívta most olyan bizonytalanul. Apára nézek, kicsit lemaradt. Bizonytalan a járása, úgyhogy bevárom. Nem mond semmit.

Szandra van a pultban, széles mosollyal üdvözlő. Ezer éve, mondja, de aztán mikor látja, hogy nem nagyon vagyunk csevegős hangulatban, ő sem erőlteti, és apámhoz fordulva kérdi: mit isztok, Bélu? Apa körtét kér, majd rögtön még egyet, miután az elsőt szó nélkül hajtjuk le. A másodikhoz kapunk egy sört is, azzal ülünk le. A szomszéd asztalnál biccent valaki, akire csak halványan emlékszem. Apám a bajsza alatt motyogja oda neki: szevasz, Karcsi. Kezdi átmelegíteni a gyomromat a második pálinka. Hátradőlök a széken, és ha már úgyis füstöl mindenki, én is veszek apámtól egy cigit. Hosszú hallgatás után váratlanul azt mondja: múlt hónapban volt születésnapja. Fölhívtad, ugye? Értetlenül nézek apára, hirtelen még az is eszembe jut, hogy nem a mamára gondol. De csak neki van a családban márciusi születésnapja. Együtt ünnepeltünk, apa. Én is ott voltam, együtt mentünk. Én vittelek át kocsival, nem emlékszel? Erre nem mond semmit, csak mered maga elé. Végül annyit mond, ja, igen. Akkor jó. Aztán nagyot kortyol a söréből, és váratlanul előredől, egészen közel hajol hozzám, és azt kérdi: tudod, mit kell ilyenkor csinálni? Hirtelen nem értem, mire vonatkozik a kérdés, úgyhogy bizonytalanul válaszolok. Hát, gondolom, kapunk időpontot a temetésre. A házat majd átírják, a papírok meg... Nem erre gondolok, vág közbe apa szelíden. Lassan beszél, hosszúkat pislog. Sosem bírta az italt. Hát nem rám ütöttél, mondta mindig a mama, és röhögött. A szemet nem lehet sokáig lecsukni. Úgy értem, ha nyitva marad. Egy darabig igen, aztán már nem. És kijön ilyenkor az emberből minden. Tényleg, minden. A húgy, a szar... Apa! Apám értetlenül néz rám, és várja, hogy mondok-e még valamit, de nem tudok mit mondani. Ez az élet, mondja még mentegetőzve, majd ismét a söréhez nyúl. Én csak azért mondom, hogy tudjad. Hallgatunk egy ideig, küzdök a sörrel, nem esik jól. Kérek a Szandrától egy fröccsöt. A mama tiszteletére – jut eszembe az idióta gondolat, míg a Szandra szódát enged a pohárba. Visszaülök apához, aki mintha meg sem mozdult volna az elmúlt pár percben. Jólesően iszok bele a hosszúlépésembe, majd azt kérdelem apától, miért volt betörve az ablak. Zárva volt a bejárati ajtó, mondja erre megfontoltan. Furcsállom, hogy ezt mondja, mert a mama sosem zárta se a kaput, se az ajtót. Nincs kedvem tovább faggatózni. Az azért végül kicsúszik a számon, hogy miért nem nyitotta ki a leander mögé dugott pótkulccsal, de apa úgy tesz, mintha nem is hallaná a kérdést.

Miután hazaviszem apát, nem a megszokott úton indulok vissza, hanem hátul a Duna-part felé. Félreállok, és lemegyek a vízhez. Hirtelen még az is eszembe jut, hogy kéne egyet úszni. Belenyúlok a jéghideg vízbe, majd lögybölök egy kicsit a tarkómra. Keresek egy nagyobb követ, hogy le tudjak ülni valahova. A távolból uszály közeledik alig hallható morajlással. Úgy saccolom, hogy mire ideér, pont be is fog sötétedni. A bokrokból mögülem hangos tücsökciripelés szól, néha megtalál egy-egy szúnyog is. Jön egy erősebb szellő, kénytelen vagyok összehúzni a dzsekimet. Nézem a túlpartot. Szerencsétlen szlovákok, mi? Apa mondogatta ezt mindig, amikor még gyerekkoromban későig maradtunk, de minket még az utolsó napsugarak is sütöttek, a túlpartot pedig már jóval előtte árnyék borította a folyóparti fák miatt. Egyszer, mikor sokat ivott, átkiabált, hogy menjetek haza! Nektek már takarodó van! Gyerekként egyáltalán nem értettem ezt, de végül később se igazán értettem meg. Jó messze a távolban előbújik a fák közül egy állat. Ilyen messziről nem látom, róka-e vagy kutya, ő viszont, ahogy kiszúr engem, eloson. Az uszály közben egyre közelebb ér, mély bűgása kezdi elnyomni a gyenge hullámok hangját. Mamát lehoztuk egyszer a Dunára. Nem szerette pedig. Semmivel se volt baja, de a vizet nem állhatta. Mondtuk neki, hogy ezt azért mégis csak látnia kell: annyira kiapadt, hogy az emberek szinte át tudnak gyalogolni a szlovákokhoz. Menjenek, mondta erre. Bánom is én. De azért lejött megnézni. Még bele is sétált, a sekély vízállás miatt szinte meleg volt a folyó. Ha már így alakult, lehoztuk a Rozi kutyát is, aki olyan volt, mint a mamám, de nagy kegyesen ezúttal ő is kivételt tett, és bejött velünk a Dunába. Már jócskán bent voltunk,

amikor a mama egyszer csak megállt, szemellenzőként használva a tenyerét átnézett a tülpartra, majd lehajolt, keresett egy lapos követ, és kacsázott egyet.

Ilyen az én szerencsém, gondolom másnap reggel, miután rövid úton lerázom a telefonálót. Hónapok óta árulom szegény kis autót, mivel így, hogy ideköltöztem, nincs rá szükségem. Erre pont most lenne rá egy komoly érdeklődő. Rögtön azzal kezdem, hogy mégsem eladó, de ő azért próbálkozik. Akár most is el tudna jönni érte, készpénzben fizet a próbakör után. Mondom, sajnos mégsem eladó. Erre ő, hogy igazából a próbakör se biztos, hogy kell, hiába régi, ezek olyan megbízható kocsik. Elmondom neki utoljára is, hogy megtartom az autót, majd raknám le, de ő az elköszönés után még belekiabál a kagylóba: akkor a faszért hirdeti! Pedig hosszútávon tényleg nem akarom megtartani, de egy ilyen alaknak nem eladó.

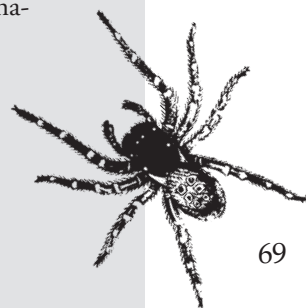
A főnököm húzza a száját, mikor kérek egy hét szabit, azt mondja, kevesen vagyunk, de épp tök üres a bolt, így kicsit béna a helyzet, ő is érzi. Aztán mikor mondom a nagyanyámat, rögtön hangnemet vált, egyrészt nyilván tapintatból, másrészt meg látványosan nem tudja kezelni a gyászt, ezt már kitapasztaltuk. A végén kicsit túljátszva még utánam is szól: majd jössz, amikor tudsz, nem téma! Kezet rázunk, a többiek kíváncsian néznek felénk. Nem köszönök el senkitől, elindulok a kijárat felé. Jucika int a kasszából, már az ablakon keresztül intek vissza. Egyelőre még nem tudom, mire kell ez az egy hét, anynyi teendő azért nincs, de apát nem akarom egyedül hagyni. Ha mást nem is, azt mindenképp meg kell vele beszélnem, hogyan akarja eladni a házat, kell-e neki onnan valami. Habár nincs ott semmi, kerti szerszámai meg apámnak is vannak. Csak remélni tudom, hogy a padlás üres. Abba például sosem gondoltam bele, hogy biztos voltak cuccai a nagypapának is. Azokkal vajon mi lett? Remélem, valahogy fölszívódtak az évek során.

Csábít a gondolat, hogy hazamenjek, és egész egyszerűen lefeküdjek aludni, de aztán inkább fölhívom apámat, hogy jól van-e, szüksége van-e valamire. Meg jelezni akarom neki, hogy most egy hétig ráérek, ha, mondjuk meg akarja beszélni a házeladást. Szakadozik a vonal és apám hangja is kásás, de valami olyasmit mond, hogy nem tudja még, mi legyen a házzal. Oké, mondom, majd megbeszéljük akkor, holnap kiugrok hozzád. Erre váratlanul azt kérdi: kocsival? Persze, hogy kocsival, válaszolom meglepetten, miért? Csak kérdeztem. Viszek majd ebédet, jó? Ezen most ő lepődik meg, és azt mondja: igen? Jólvan, ahogy gondolod! Letesszük. Töprengek néhány percig, fölhívjam-e apa Ausztráliában élő féltestvérét, de végül rájövök, hogy nincs is meg a telefonszáma. Valahogy majd értesítjük, bár annyira talán nem sürgős, elvégre az apjuk volt közös, de a Rita a mamáékkal is élt pár évet, mielőtt kiment. Jól kijöttek, egészen addig, amíg be nem jelentette, hogy elmegy. Kérdezte a mama értetlenül, hogy jó-jó, de minek olyan messzire? Rita pedig szabadkozott, hogy ausztrál a férfi, akivel házasodni akar, mit csinálhatna? A mamám erre teljes természetességgel mondta, hogy az is átköltözhetne, nem? Mire a Rita őszinte megörökönyödéssel csak annyit mondott: ide? Én is a konyhában ültem, láttam a mamám arcát. Épp nokedlit szaggatott, és itt abbahagyta egy pillanatra. Ránézett a Ritára, majd nem mondott semmit. Ha a mama nem mondott semmit, az rosszabb volt a leghosszabb litániánál is. Rita pedig rögtön kapcsolt, és magyarázkodott, hogy nem úgy értette, hogy ide, ebbe a házba, hanem ide, ahol senkije nincs, se családja, se barátja, a nyelvet is szinte lehetetlen megtanulni. A mama viszont a fejébe vette, hogy az ő mostohalánya szégyelli őt és az ő házat, az ő faluját, az ő országát. Mikor vittük a Ritát a reptérre, ő nem is jött, csak annyit mondott búcsúzóul: időnként azért jelentkezé! Karácsonykor beszéltek mindig.

Apa dicséri a főzeléket, amit viszek neki. Kérdi, hogy hol vettem, de hirtelen nem tudom fölidézni, melyik út menti kifőzdénél álltam félre. Nagyon finom, mondja apa ismét, és végül az én maradékomat is megeszi, amiből arra következtetek, hogy tegnap nem nagyon evett semmit. Miközben ő lapátolja a műanyag tálból az utolsó falatokat, körbenézek a konyhájában. Rendnek rend van, de mégis valami nehéz szag ül a levegőben. Gyerekkoromból eredő szokás, hogy ha hazamegyek, mindig leveszem a cipőt és mezítláb járkálok. Ragad a kő, ráadásul nagyon hideg. Már le is kapcsoltad a cirkót? Apám válaszként csak hümmög, és elégedetten dől hátra, miután végzett a főzelékkal. Tudsz egy kicsit segíteni?, kérdi. Van lent a pincében egy üveg francia bor, azt hozd már föl, ha megkér-

lek, jó? Visszaveszem a cipőmet, és lemegyek a pincébe. Sokáig keresgélem, míg végül talállok egy üveget. Semmilyen címke nincs rajta, de filccel rá van írva: bor. Ez az?, kérdelem apától, mikor visszaérek a konyhába. Ez-ez, mondja nagy lelkesen, és már nyitja is, illetve nyitná, de a dugó nem enged. Végül benyomjuk, némi bor kifröcsköl az asztra. Nem tragédia, mondja apa, pedig egy szót se szóltam. Félig tölti a poharainkat, majd elém tolja az enyémet. Beleszagolok, rossz, mint a bűn, de apa szokatlanul lelkesnek tűnik, ezért továbbra sem mondok semmit. Koccintsunk, emeli föl a saját borát, és csillogó szemmel néz rám. Rosszat sejtek. Azért én is fölemelem a poharamat, koccintunk, de amikor még egyszer beleszagolok, arra jutok, hogy jobb, ha nem iszok bele. Kérdeznem se kell, mire fel a nagy ünnepi hangulat, apa magától újságolja el: van vevő a házra! Hogy micsoda? Az, mondja nagy büszkén. Tegnap kijött, azt mondta, nagyon jó állapotban van, tízmilliót simán megéri! Aha, mondom óvatosan. Bizony, folytatja apa. Azt mondta, nem lesz itt gond, el lehet ezt adni! A kerítés rozoga, de annyi baj legyen. Figyelmetlenségéből mégis beleiszok a borba. Összeszűkül a szemem, de az utóíze meglepően ártalmatlan. A mamámnál néhány éve újítottuk föl a kerítést, nem tudom, mire gondolhatott ez az illető, de ha jól értem, apám valójában csak egy értékbecslőről beszél, nem pedig igazi vevőről. Gondolkodom, hogyan puhatolózzak nála. És ki venné meg, kérdelem végül jobb híján. Apám zavarba jön a kérdéstől, hangtalanul mozog a szája. Végül tanácstalanul néz rám. Hogy-hogy ki? Hát ez a manus, nem? Mondom neked, nagyon tetszett neki. Tízmillió, ennyit mondott! Kicsit kevésnek találom az összeget, elvégre ott az a hatalmas kert is, na, meg maga a ház se kicsi, három szoba, jó állapotban is van, néhány éve újra is festettünk kívül-belül, ketten apával, a tető is új cserepeket kapott, amik eddigre már egyáltalán nem voltak újak: tizenhárom éve álltak a nyári konyhában, mert megvenni még igen, de ácsra már nem volt pénz. Egyedül az ablakokat és ajtókat nem engedte lecserélni a mamám, mert azokat még az apja csinálta neki meg a papának nászajándékként. Viszont tartották is magukat, még ha a meleget nem is annyira. Lehet, ilyen siralmas az ingatlanpiac mostanában? Apám újra tölt a borból, nekem is rátölt, későn veszem észre. Azt mondta, a lambéria külön sokat dob rajta, folytatja apám, én pedig hirtelen fölkapom a fejem. A lambéria? Az, mondja apám lelkesen, nagyon dicsérte. De a mamánál nincs is lambéria! Te most melyik házról beszélsz? Apámnak annyira értetlen a tekintete, hogy nem tudom sokáig állni, inkább megint beleiszok a rettenetes borba. Közben kezd összeállni a kép, de azzal párhuzamosan szétszúzni is, mert ez a löre erősebb, mint amilyennek elsőre tűnik. Hogyhogy melyikről, kérdi végül ingerülten, de nem folytatja, csak mered rám. Végül azt mondja: hát a tízmilliósról! Előredőlök, megmasszírozom a tarkómat. Ettől viszont csak még jobban émelygek, úgyhogy visszadőlök. Apa. El kell adni a mama házát, ugye? Kihívunk majd oda is egy értékbecslőt. Szerencsétlen faszi valószínűleg azt hitte, hogy te ezt a házat akarod eladni. De ez a te házad, ugye? Ezt nem adjuk el. Itt te laksz. Apa egyre ingerültebb, ezúttal egy szuszra kiissza a bort. A poharat a kelleténél erősebben csapja az asztrához. Mit értesz te ehhez! Te szőnyegetek árulsz! Tudod is te, mennyit ér egy ilyen ház! Apa, figyelj ide rám. A mama háza nagyon sokat ér. Biztos, hogy többet, mint tízmillió forint. Nehogy nekem itt rábeszéljen téged valaki valami hülyeségre! Tízmillió forint, az tudod, mennyi ma? Lakást alig találsz érte, nemhogy házat. Apám a maga részéről befejezettnek tekinti a beszélgetést, feltápázkodik a székről, és kidobja a kukába a műanyag dobozokat. Kiül az udvarra, szokott helyére, a konyhaablak alá az ütött-kopott rattan fotelbe, és rágyújt egy cigire. Néhány perc múlva horkol.

A temetést már péntekre kiírják. Mi legalábbis temetést akartunk volna, ahogy szokás, de mint kiderült, a nagymama már előre lebeszélte mindent, vett magának urnát és parcellát is. Írt továbbá végrendeletet is, még hozzá kézzel: a házat a nővéremre és rám hagyta. A keltezés már jó pár éves, még jócskán anyáék autóbalesete előtti. Ennél nagyobb meglepetés viszont, hogy a mamámnak spórolt pénze is volt, nem is kis összeg, majdnem egymillió forint, ez apámat illette. Szótlanul ülünk a hivatalban, és hallgatjuk a nőt, akit apa meglepő kedélyességgel mutatott be nekem, mint egykori osztálytársát. Mikor összeszedelődünk, hogy induljunk, a nő megsimogatja apám karját. Részvétem, Béluskám. Ki gondolta volna, nem igaz? Vigyázatok magatokra!

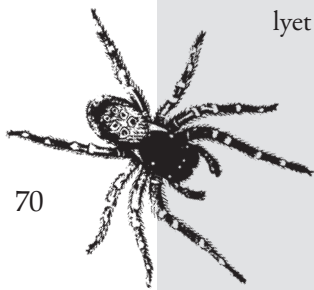
Ami azt illeti, tényleg nem volt ez előkészítve, mármint a mama halála. Nem volt beteg. Amennyire én tudom – és később ezt apám is megerősítette –, az utolsó napig járt ki a kertbe. Mikor beülünk az autóba, nem indulunk el rögtön. Mintha apa fejében is hasonló dolgok járnának, magától kezd el beszélni. Nem vette föl a telefont. Sokszor előfordult, nem is az, de gondoltam, azért én átmegyek, megnézem, mi van. Ott volt kitémasztva a kapa meg a gereblye a lépcső mellett. A kert föl volt túrva, biztos ültetett valamit. Vagy gazolt. Volt még ott egy sáv, na, gondoltam, még nincs kész, biztos bement egy fröccsért. De csukva volt az ajtó. Pedig sose zárta. Hirtelen nem jutott eszembe, hol tartja a pótkulcsot. De hát különben is, minek csukta be? Kopogtam, semmi. Kiabáltam, semmi. Elővettem akkor a mobilt, hogy fölhívom az Annust, mert hirtelen el is felejtettem, hogy meghalt szegény. Aztán ahogy ott nyomkodom a telefont, és nézem, hogy mégis kit hívjak, egyszer csak mintha látnék valamit az ablakban. Pedig biztos csak tükröződött valami. Gondolom, egy madár. De akkor nem gondolkodtam. Fogtam egy követ a sziklakertből, és bevertem az ablakot. Mondom, én bemászok, ki tudja, mi történt. Hát aztán ott feküdt csak. Mint ahogy tévét nézni szokott. Én meg hirtelen nem is tudtam, mit csináljak. Nem mentem oda hozzá. Ott volt a kezem ügyében a távkapcsoló, hát, bekapcsoltam a tévét. Aztán meg kikapcsoltam. Benéztem a konyhába, aztán visszamentem a napaliba. Ugyanúgy feküdt. Kicsit földes volt még a keze is. Közben elkezdtem érezni a szagot is. Láttam körülötte a foltot. Akkor fölhívtalak téged.

Apával elmegyünk ebédelni, utána pedig a mama háza felé vesszük az irányt. Muszáj elkezdenünk átnézni a dolgokat, én most érek rá, később ki tudja, mikor tudok jönni. Délutánra odahívjuk az értékbecsölt is, aki rövid, de alapos meglekintés után tizenhétmilliót mond, és a végén megjegyzi, hogy a díófa melletti virágoskert legalább egymilliót dob rajta. Mivel nem nevetünk, ő is komolyra veszi a figurát, és azt mondja: viccet félretéve, tényleg addig kell eladni, amíg ilyen szép a kert, mert a vevőket az ilyesmi jobban megfogja, hiszen ezt látják érkezéskor és távozáskor is. Szeretné még tovább részletezni, de rövid úton megegyezünk, hogy fotózza le, hirdesse meg, majd elköszönünk. Apám végig mufurc, udvariatlan az értékbecsölővel, pedig az ismerősként üdvözlí, tehát valószínűleg ő volt nála a múltkor is, vagy csak szimplán ismeri valahonnan. Miután végre lelép – engem is fárasztott –, apa ragaszkodik hozzá, hogy maradjunk még egy kicsit. Céltalanul sétálgat az udvarban, majd fölmege a teraszra. A lépcső tetején állva nézi a hintaszéket és mellette a kisasztalt, ahol azóta is ott hever néhány elrongyolódott *Füles*. Rám néz, majd ismét a hintaszékre. Öreganyád ezt a hintaszéket vette az első fizetéséből. Ezen mosolyog. Az első nyugdíjából vette, de nem akarom kijavítani.

Apa kulcsra zárva tartja az egykori szobám ajtaját. Azt mondja, azért, mert így nem megy be. De hát, miért nem mehetnél be, mondom neki, mire ő, hogy egyszer bement szellőztetni, és három hétig nyitva felejtette az ablakot, beesett az eső meg a falevelek. Be nyitunk, tisztaság van, enyhén állott szag. Egyébként minden úgy, ahogy hagytam, beleértve a nejlonzacskókba összegyűjtött szemetet is, amit aztán sose dobtam ki, és az ágyamra összekészített, rendezetlen kupacokban heverő könyveket, füzeteket, fényképeket, amiket sose vittem el. Az ablak felé nézek, a nap megvilágítja a felkavarodott port. A párkányon tömött hamutartó. Mikor itt laktam, még sokat dohányoztam. Közlebb lépek, fölmelem a hamutartót, majd inkább mégis visszarakom a helyére. Ráérek még ezzel. Mivel jó idő van, úgy döntök, gyorsan lenyírom a füvet. Apa hálás érte, nem bírja már a dereka. Hátul már eléggé felveri a gaz az udvart, nyomnom kell rendesen. Apa pont akkor jön ki az udvarra, amikor leveszem a pólóm. Kifejezéstelenül, de kítartóan néz rám, majd azt mondja: eszel te rendesen, édes fiam? Kitör belőlem a nevetés, és ő is rityögni kezd magában. Bármikor is mentünk, a mama mindig elsütötte ezt valamelyikünknek. Ha hozzám intézte a mondandóját, még azt is hozzátűzte: vagy olyan egyszerűbélű leszel, mint apád?

De nekem inkább csak ugratásból mondta ezt, én anyám alkatát örököltem. Apa mélyet szagol a levegőbe, és elégedetten ül le a kerti székbe.

Már másnap jön az első érdeklődő, idősebb ügyvéd házaspár, apámmal egyidősek lehetnek. Elégedetten nézegetik a házat, a férfi dicséri az ablakok glettelését és magukat az ablakokat is, mi pedig nem titkoljuk, hogy ezek régi ablakok, nem szigetelnek túl jól, glett ide vagy oda. Ekkor beszáll a nő

is a dicsérésbe, olyannyira dicsérik szerencsétlen ablakokat, hogy pont ezzel árulják el magukat. Az árból nem is próbálnak alkudni. A nő kicsinyli a konyhát, de a férfi tettetett szigorral korholja, miközben nekünk címzi a mondandóját: na, mert az én Ágikámnak aztán óriási konyha kell ám! A nő belemegy a játékba, és kacag, mintha a férje viccet mondott volna. A kertre nem mondanak semmit, pedig az ingatlanos faszi kétszer is megpróbálja arra terelni a szót. Ők mindkétszer csak azt mondják: valóban nagyon szép. Végül aztán mégis szemügyre veszik, amikor már nincs mit nézni a házon. Egyenesen a diófához mennek, séta közben pedig pont belegázolnak a fürtös gyöngyikék közé. Apám jön a sor végén, de most tőle szokatlan nyersséggel felkiált: hé! A virágok! A nő ismét nevetgél, mintha valami vicces dolog történt volna, és azt mondja: ó, elnézést. Még ezután is nevetgél, és hallom, ahogy valamivel halkabban elismétli a férjének apám hanghordozását utánózva: hé, a virágok! A diófa alatt sokáig álldogálnak, főleg a férfi nézelődik, a nő inkább magát az udvart tanulmányozza. Az ingatlanos közben fossa a szót, már mindenkit kezd idegesíteni, amit valószínűleg ő is érez, így szép lassan visszavesz a tempóból, és hagyja vizsgáldni a férfit, aki úgy viselkedik, mintha keresne valamit. Végül azt mondja: nagyon közel van ez a fa a kerítéshez. Félek, nem lesz egyszerű kivágni. Szinte hallom, ahogy apámnál elszakad a cérna. Ez az ő fája, még a papával ültette kisfiúként. Kivágni? Ezt? A férfi először próbálja ignorálni, de apában pillanatok alatt fölmeleg a pumpa, mint régen. Mít akar maga kivágni, hallja? Ezt a fát? Igen? Én vágom ki magukat, de azonnal! Mít képzelsz maga? Egy pillanatra mindenki megremevedik, de a férfi azonnal megnyerő mosolyt ölt magára. Kedves uram, bocsásson meg, én... Apa viszont nem kíváncsi a továbbiakra, sarkon fordul, és a ház felé indul. Próbál szapora léptekkel menni, de a teste nem viszi gyorsabban, így hát lépeget. A nő utána indul, de apám pont ekkor fordul vissza, így szinte karnyújtásnyira a nőtől egyenesen a szemébe nézve mondja: maguknak nem eladó ez a ház. Viszontlátásra! A nő erre olyan képet vág, mint egy gyerek, aki elől épp megették az utolsó szelet tortát. Géza! Te érted ezt? Ekkor mindketten rám néznek, én viszont fapofával nézek vissza. Dacosan a kapu felé indulnak, de a jómodort megőrizve távozáskor még kezét nyújtanak, és olyan erősen megszorítják a kezem mindkettőn, hogy hajszál választ el attól, hogy rászóljak a férfire. Az ingatlanos visszajön néhány perc múlva, csönget a kapuból, mi már épp menni készülünk. Azt mondja, nagyon jó vevőket ijesztettünk el, de ne aggódjunk, mert ezek nem olyan viráglelkűek ám, ennyi őket nem rettentí vissza. Apám értetlenül hallgatja a fickót, az pedig tovább magyarázkodik. A kertet akarják csak átalakítani, hogy az unokák rendesen tudjanak játszani. Meg ugye, garázs az nincs, a diófától pedig nem is lehet beállni az udvarba. Szóval ilyen apróságok. Figyeljen, Béla bácsi, ezek szerintem még rá is fizetnek, ha kell! Apa azt mondja: nem kell. Ezekről nem kell semmi se.

A hamvasztásra sokan jönnek el, de a legtöbb embert persze csak apa ismeri, bár némelyik részvétnyilvánítónál ő se tűnik túlságosan határozottnak. Az egyik néniről, aki a mamám kollégája volt, apám azt mondja: ki gondolta volna, hogy ez még él. A kellenél hangosabban mondja, mert többen is felénk fordulnak a távozók közül. Mikor már csak mi maradunk, apám még visszamegy a kápolnába. Tőle egészen szokatlan módon hozzám hajol előtte, és izgatottan azt mondja: itt várj meg! Annyira meglep vele, hogy tényleg meg is várom, nem megyek utána. Könnyezni kezdek közben, mert annyira furcsa mindezt végigcsinálni úgy, hogy nincs itt a mama. Valahogy azt képzeltem, hogy ő még a saját temetésén is ott lesz, felügyeli majd a dolgokat és irányítja az embereket, a torra süt néhány tályai sütit, és mindig kipécéz magának valakit, akinek aztán fenyítő hangszúllyal elmondja néhányszor: egyél! Amikor már nagyobb gyerekek voltunk, nekünk mindig azzal viccelődött, hogy ne kelljen kínálni, egyetek! Én addig iszok, csak hogy azt is csinálja valaki!

A tort a kertben tartjuk, és csak néhány embert hívunk meg rá, főleg rokonokat, ilyen-olyan unokatestvéreket, meg egy-két volt kollégát. A szomszéd Janka néni úgy kérkedik át a kerítésen keresztül. Végül, amilyen szerencsém van, pont engem talál meg, és megállás nélkül mondja. Nem is az, hogy ő utálta volna az én nagyanyámat, de hogy utálta. De hát olyan egy irigy teremtés tudott lenni! Ennyi szép virág, és egyszer nem adott volna egy hagymát! Hát vénlányként hol lett volna öneki annyi pénze, hogy drága virág-

hagymákat vegyen, örült annak a pár kókadt kis nárcisznak, az is mi, három hét, aztán már el is virágzott. Pláne idén, amikor egy hónapja még havazott. Hát nála minden hagy-ma elfogyott. Itt meg? Úgy virágzik minden, mintha cukorral locsolnák, hát nézzem meg! A kardvirág meg minden évben akkorára nő, hogy szinte átlóg hozzá a kerítésen. Mintha őbelőle akarna gúnyt űzni. Most gondolj bele, fiam, így élni valakivel szomszédságban évekig, mit évekig, egy életen át! Ezen elkezd pityeregni, de úgy tűnik, inkább magát siratja, nem pedig a mamámat. Utána azért részvétet nyilvánít, odamegy apámhoz is, aki viszont nem fogadja, hanem szó nélkül faképnél hagyja. Janka néni ezen ismét könnyezni kezd, de senki nem megy oda hozzá. Végignéz a szűk kis társaságon, felém int még bizonytalanul, majd csöndesen visszakullog a szomszédba. Odalépek apámhoz, rágyújtunk. Mielőtt rákérdeznék, azt mondja: zűrös egy történet. Majd öreganyád elmeséli egyszer. Hosszú másodpercekig csak szívja a cigit, majd rám néz, mint aki most jön rá, mit mondott. Vagy majd te, mondom erre én, csak hogy mondjak valamit. Mikor már kezd elfogyni a ropogatnivaló, apám elővesz a zsebéből egy kis fémdobozt. Szeretném megköszönni mindenkinek, hogy eljött. Szeretnék, én és a fiam! Gyere ide, mondja nekem, és látom rajta, hogy többet ma már nem szabad itatni. Ő itt az én fiam. Köszönjük, hogy eljöttetek. Szép délután volt. Ebben a dobozban édesanyám hamvai vannak. Szórjuk szét őket itt a kertben, szeretett kertjében, gyönyörű virágai között, amiket oly sok éven át gondozott, és amikre oly irigy volt mindig mindenki, kezdve ezzel a szégyentelen néember... Jójójó, szólok közbe határozottan, apa pedig szerencsére nem erősködik. Többet nem is mond, csak fölnyitja a dobozt, közelebb lép a virágágyáshoz, és a tulipán nagyobb levelei alá szórja. Valamit motyog még magában, de háttal áll mindenkinek, így nem értjük. Utána aztán halalkan sírni kezd, az emberek pedig lehajtják a fejüket, velem együtt.

Miután mindenki elment, összeszedgetjük a dolgokat, kidobjuk a műanyag tálkákat a kukába. Apa kávéhoz ki, azt mondja, ezt még igyuk meg. Csöndesen ülünk a teraszon, figyeljük a rovarokra vadászó fecskéket. Közben feltűnik Janka néni a szomszéd kertben, átkukkant, megint int, de nem várja meg, hogy visszaintsünk, bemegy a nyári konyhába. Nagyapáddal incselkedett. Apa csak ennyit mond, majd kikecmereg a hintaágyból, és a sufni felé veszi az irányt. Egy ideig kalamol a sötétben, majd kiszól nekem: tudsz egy kicsit segíteni? Nem találok a sárga vödört. Gondolkodom, mit akarhat most a szarszedő vödörrel, amit azóta nem láttam, hogy a Rozi kutya elpusztult. Mielőtt válaszolnék, apa kijön a sufniából, és lemegy a lépcsőn. Közben annyit mond: biztos itt lesz. A pottyantós felé veszi az irányt, majd be is megy, és magára csukja az ajtót. Utána akarok szólni, hogy most mit csinál, de egyszerre olyan fáradtság vesz erőt rajtam, hogy az üres kávéscsészét sincs erőm az asztalra tenni, csak fogom tétován. A hintaszék melletti kisasztalt keresem, nincs sehol. Hirtelen megjíjdek, aztán rájövök, hogy tálaló asztalnak használtuk, és csak le van takarva. A terasz járólapját bámulom. Kis ismétlődő minták, gyerekkoromban imádtam azzal játszani, hogy a mintázat mentén irányítottam a matchboxokat. A fehér kő volt a beton, a sárga a homok, a piros pedig a víz. Pont a piros, mondogatta a mama. Hát festőnek ne menj! Apa kijön a klotyóból, kezében a vödörrel. A virágágyás felé indul. Mit csinálsz? Nem is fordul felém, csak a válla fölött hátrakiabálva mondja: gyere, segítsél! Hozzad az ásót! Ahogy kézbe veszem a sufniába nemrég visszavitt, de még mindig földes ásót, hirtelen rájövök, mire készül apa. Beugrik egy gyerekkori reggel, jobban mondva, hajnal, amikor a kelténél korábban ébredtem, így a mama is fölkel velem, ő úgymint főt volt már, de mielőtt reggelit készített volna, kiment a kertbe. Mikor már majdnem odaérek apához, ő még mintegy bátorításképp azt mondja: gyere. Kitartóan próbálok nem belenézni a vödörbe. Apa mutatja, hova ássak kis gödröket. Ő aztán kislapáttal adagol, majd ugyanúgy a lapáttal vissza is húzza a gödrökre a földet. Szép kertje lesz öreganyádnak idén is. Jó?

Vasárnap indulok vissza, de előtte még elviszem apát ebédelni. Ezúttal direkt nem a környékre, hogy egy kicsit kimozduljon. Egy pillanatig eszembe jut, hogy pár napra akár el is jöhetne hozzám, elvégre egyedül élek, de aztán ezt az ötletet rögtön elvetem, annál is inkább, mert a vendégkanapé nemrég tönkrement. Apa csöndesen ül az anyósülésen, bá-mészködik mindenfelé, és közben megjegyzi, hogy szép ez az autó, jó vétel volt. Ráha-gyom. Három éve megvan. Elhajtunk egy Diego mellett, erre fölélénkül. Hékás, itt dolgozol, nem igaz? Ilyen messzire jöttünk? Apa, ez nem az az üzlet. Én egy másik Diegóban

dolgozok, nem ebben. Nem ebben?, kérdi erre értetlenül, szinte már csalódottan. Ennél a cégnél. Tudod? De nem ebben az üzletben. Sok üzletük van. Apa ezt emészti egy darabig, lehúzza az ablakot, majd visszahúzza. Hát akkor ez egy megbízható cég, állapítja meg végül. Bárhová mész, lesz munkád. Akár itt is. Fontos a munka. Közben megérkezünk az étterembe, amiről apa állítja, hogy már volt itt. Ezt egyébként semmi nem zárja ki. Hogy ez jót vagy rosszat jelent, már nem közli. Mivel jó idő van, a teraszra kérünk asztalt, apa pedig magához ragadja a kezdeményezést, és mikor jön a pincér, felém fordulva azt kérdezi: mit kérsz?

Mikor hazaviszem és indulnék tovább, apa hirtelen elveszti a fonalat, és azt kérdi, hova megyek. Hiába mondom neki, hogy haza, egyre ingerültebb lesz. A lakásomba, mondom végül. Erre nem válaszol. Hangtalanul jár a szája, de nem akar kiszállni az autóból. Végül bekísérem, lefőzök neki egy kávét, amíg fő, elmosogatok, majd mielőtt a kezembe nyomna egy kávéscsészét, útnak indulok. Mikor nyitom a kocsiajtót, hallom, hogy kinyílik az utcafrontra nyíló ablak is. Aztán egyél ám rendesen, mondja apa kezében a kávéjával. Jólvan, intek neki. De te is, teszem hozzá.

Ismét a Duna-part felé indulok el. Ezúttal egészen a folyópartig megyek. Pecások itt nem szoktak lenni, csak beljebb, a szigeten. Egy pillanatra eszembe jut, hogy kéne egyet menni itt az autóval, itt, a víz szélénél jó gyorsan, hogy nagy hullámokat verjen. Egyszer láttam egy filmben, és állati jól nézett ki. Szépen átsütött rajta a nap is. Nem hiszem, mondjuk, hogy az autónak tetszene, habár sok mindent kibírt már. De nekem sincs kedvem igazából. Inkább csak jó lenne látni, hogy valaki csinálja. Egy ideig nézem a vizet és valamilyen arrébb a tavaly óta itt korhadó kidőlt fát. Habár nem szoktam egymagamban beszélni, most mégis azt mondom hangosan, hogy egyafene, és kiszállok a kocsiból. Közelebb sétálok a folyóhoz. Direkt meg sem nézem, milyen a víz. Leveszem az ingemet, a nadrágot, majd az alsónadrágot és a zoknit is. Eszembe jut, hány nyarat pucérkodtunk itt végig a nővéremmel. Ő tanított meg úszni, legalábbis azt hittem, mert nem jöttem rá, hogy neki leér a lába, és igazából csak úgy csinál, mintha úszna. A vége az lett, hogy én végül magamtól ugyan, de tényleg megtanultam úszni, ő viszont sosem. Ettől függetlenül odáig volt a vízért. Két vízipók, mondogatta anyám. Nem fagyott be a valagatok?, kérdezgette utólag mindig a mama. Odaértem a vízhez, nincs több lépés. A szívem mintha már előre készülné a sokkra, örült mód kalapál. Na, mars befelé, mondom magamnak ismét hangosan, ahogy a mama pörölt velünk, ha később kóricáltunk az utcán. A víz nem pusztán hideg, hanem először tényleg azt gondolom, ennyi volt, így kell meghalnom. Legalább egy percnél tűnik, persze valójában csak néhány másodperc lehet, mire följövök, és köhögve fújom ki a levegőt. Nagy erővel tör ki belőlem a káromkodás, de a hangom olyan szárnalmasan gyenge, hogy inkább nem folytatom. Apránként kezdem megszokni a víz hőmérsékletét. A templom közben hatot üt, a távolban pedig egy golyát látok a falu felé repülni. A heréim kegyetlenül sajognak továbbra is, úgyhogy hamarosan kimegyek a partra, hadd szárítson meg a nap, amíg van ereje. De már nem nagyon van. Beülök inkább a kocsiába, elheveredek a hátsó ülésen. Megtalálom a kocsi eladó-papírját. Összegyűröm, majd betakarom magam a szélzsekimmal, és a vizet nézem. Nem is olyan hideg, mama! De hiába mondtuk, ő attól még le nem jött volna, leszámítva azt az egy nyarat.

■ ■ ■

Moesko Péter: 1990-ben született Esztergomban. Film és norvég szakot végzett, jelenleg Bécsben él. Első kötete *Megyünk haza* címmel jelent meg 2019-ben a Műút-könyvek gondozásában.